

KOZMETİK ÜRÜNLERDE ORGANİK YAPILI MADDELER

Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü

Zeynep SÖZÜER

Danışman: Prof. Dr. Ümit ÇAKIR

Kozmetik, bir kimseyi daha çekici hâle getirmek ya da görünüm sorunlarını gidermek için kullanılan ürünleri, uygulanan bakım ve tedavileri kapsayan bir kavram. Makyaj malzemeleri haricinde saç boyası, saç spreyi, saç jölesi, parfüm, banyo tuzu, vücut yağ ve kremleri gibi pek çok ürün, kozmetik sınıfına girmektedir.

PARABEN

Tüm kozmetik ürünlerin içerisinde bulunan ve methylparaben, butylparaben, ethylparaben ve propylparaben gibi farklı formlarda kozmetik ürünlerinin içinde yer alabilen paraben maddesi, bakteri, küf oluşumu engellediğinden ürünlerin raf ömrünü uzatmaktadır. Parabenlerin kimyasal yapılarına göre metil, propil, bütil paraben gibi türevleri bulunmaktadır. Yaygın olarak makyaj ve nemlendiricilerde kullanılan parabenler, düzenli hormonal fonksiyonlara zarar veren bağlantılar içeren güzellik ürünlerinde yaygın olarak kullanılan kimyasallardır. Araştırmalar, parabenlerin, dengesiz bir durumda kadınlar için meme kanserine yol açabilecek ve erkek üreme işlevine müdahale edebilecek östrojenin etkilerini taklit edebileceğini göstermiştir.

DIOKSİN

PEG, polietilen, polioksietilen, polietilen glikol, nonoksinol, oksinol, polisorbata 60 ve polisorbata 80 kimyasallarında bulunmaktadır. İlaç sanayiinde, kozmetiklerde, bazı boyalarda, deterjanlarda ve plastik kaplarda kullanılır. Dioksin uzun süreli kullanımlarda vücutta birikerek kansere neden olabilmektedir. Köpürme özelliği olan temizleyicilerde, şampuanlarda ve banyo köpüklerinde PEG, oksinol, nonoksinol, polisorbata 60 ve polisorbata 80, polietilen, polietilen glikol, polioksietilen, -poli ya da -oksinol gibi ifadelerle yer alabilmektedir. Özellikle etilen oksit bebek şampuanlarında tahrişi azaltmak için yoğun miktarda kullanılmaktadır.

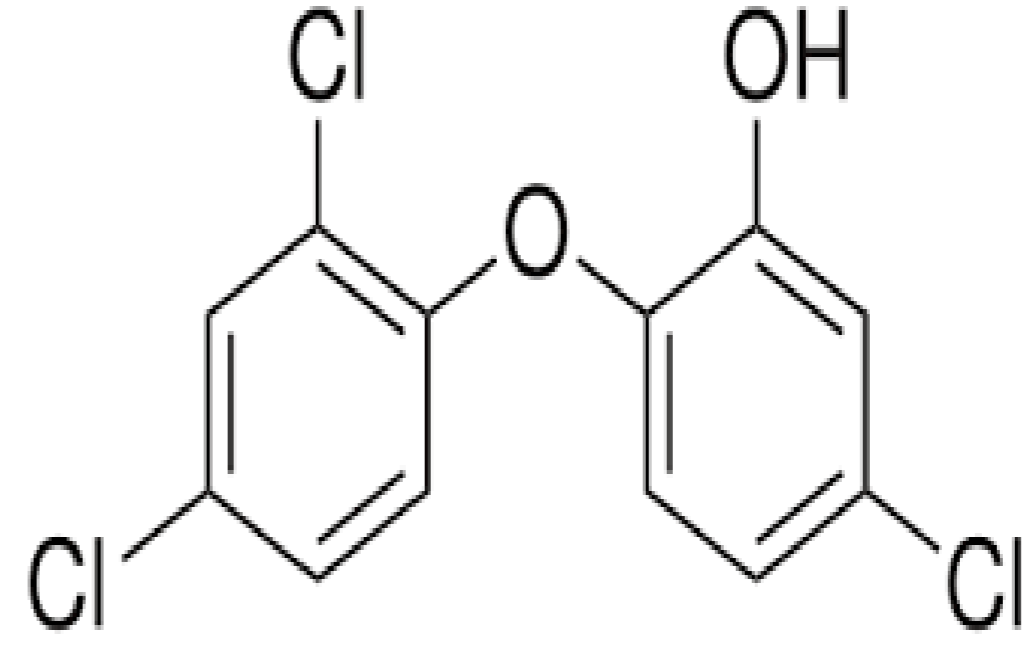

VAZELİN

Yüz ve cilt nemlendiricilerinde, serumlarda, maskelerde ve güneş koruyucularda bulunmaktadır. Bu petrol türevleri yumuşatıcı özelliklerinden dolayı nemlendiricilerde kullanılmaktadır. Bu maddeler cildin üzerinde bir tabaka oluşturarak vücudun kendi kendini nemlendirme mekanizmasına engel olmaktadır. Vazelin cilt etkinliklerini ve hücre olgunlaşmasını yavaşlatır, erken yaşlanmaya sebep olur.

TRİKLOSAN

Trikloran akne temizleyicilerinde, akne tedavi ürünlerinde, nemlendiricilerde, deodorantlarda, vücut şampuanlarında, diş macunlarında şampuanlarda, ve parfümlerde bulunmaktadır. Cildi kurutabilmekte, gözeneklerin tıkanmasına yol açarak akneye sebep olabilmektedir. Önceleri popüler bir antibakteriyel olan trikloran şimdilerde kansere ya da önemli sağlık sorunlarına neden olan katkılarla bozulmuştur. Vücutta bulunan zararlı bakterileri yok ettiği gibi faydalı bakterileri de öldürerek sağlığa zarar veriyor.

FİTALATLAR

Renkli kozmetikler, parfümlü losyonlar, duş jelleri, saç bakım ürünleri, ojelerde bulunan fitalatların kisisel bakım ürünlerinde çeşitli kullanımları vardır. Fitalatların androjenleri (örneğin, testosteron) bozduğu tespit edilmiştir. Hamile kadınlar dibutil fitalat içeren ojelerden kaçınmalıdır. Fitalat, meme kanseri riskini artırır aynı zamanda ergenlik çağındaki kadınlarda göğüs gelişimine zarar verir.

OKSİBENZON

Güneş koruyucu ve ultraviyole engelleyici kozmetiklerde bulunan bir kimyasaldır. Oksibenzon bunun yanında hormon düzenini bozmasıyla ve kanser oluşumuna sebep vermesiyle bilinir. Çok zararlı bir kimyasal olan Oksibenzon cildi tahriş eder, kan dolaşımına karışır ve vücutta östrojen hormonu gibi davranır. Bununla beraber alerjik reaksiyonları tetikleyebilir.

POLİETİLEN GLİKOLLER

Petrol tabanlı bu maddeler kozmetiklerde genellikle kullanılırlar. Propilen glikol nemlendirici içeriği olduğundan nemlendiricilerde ve temizleyicilerde kullanılmaktadır. Genellikle bu maddeleri PEG harfleri ve yanında bir rakamla gösterilmiş olarak görebilirsiniz. Propilen glikolinin çok hızlı bir şekilde cilde nüfuz etme özelliği vardır. Bu sayede kimyasalların cilt tarafından emilmesini sağlar. Etilen glikol ise yüksek dozlarda çocuk şampuanlarında ve bebek duş jellerinde bulunur. Hızlı bir şekilde emildiğinden bebeklerin ince ciltlerini rahatsız etmez.

FORMALDEHİT

Sabun, şampuan, duş jeli, şampuan, oje ve kirpik yapıştırıcı gibi kozmetik ürünlerinde bulunan formaldehitin kozmetik ürünlerine eklenme sınırı yasal olarak maksimum %0,2 seviyelerindedir. Yine de formaldehite uzun süre maruz kalmak, solunum sistemini tahriş ediyor, astımı tetikliyor ve bağışıklık sistemine zarar veriyor. Bu kimyasal; üreme hücrelerine zarar vermekte, primer ve sekonder infertiliteye neden olmaktadır.

Kaynakça: Gülzâr SADE, Kozmetik Ürünlerdeki Bazı Kimyasalların Gebe, Fetüs ve Yenidoğan Sağlığına Etkisi, Jinekoloji - Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, Cilt 17, Sayı 3, Sayfa: 473-477

<https://ekolojist.net/kozmetik-urunlerde-bulunan-kimyasallar-ve-sagliga-zararlari/>
<https://www.ekolojist.com/organik/kozmetik-urunlerde-bulunan-kimyasallar-ve-sagliga-zararlari/>